

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xv. De irregularitate ex defectu lenitatis, seu ex homicidio iusto proueniente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Tertio, Curiales ab ordinibus arcentur, ca. 1. 2. & 3. dist. 5. Host. in Summa, lib. 1. tit. de oblig. ad ratiocinia, §. & qualiter hoc. Summa Astenf. part. 2. lib. 6. tit. 18. Summa Pisan. in verbo, ordinandus, §. 1. 5. Angelica, in verbo, Curiales, §. Anton. 3. par. tit. 29. de Irreg. c. 6. Alberic. in verbo, ordinandus, §. 1. Syluest. verbo ordo, 4. q. 2. verf. Nec Secundo. Tabiena, verbo, ordo, 4. Maiol. lib. 2. c. 5. Toletus l. 1. dist. 2. Sacerd. c. 30. & Henriquez lib. 14. cap. 5. §. 5. Curiales autem in hoc loco dicuntur ij, qui quacunq; ex causa Curie seculari obligati sunt, siue in perpetuum, siue ad tempus, siue honestum, siue inhonestum manus exercuerint, & siue ex vi iuramenti, pacti, aut stipendij, in aliquo officio Curie secularis maneant, unde ex hoc capite non funt impediti ab ordinibus officialibus Episcoporum aut Ecclesiarum, sed neque etiam Curiales illi qui aulicis, & Curias principum secularium sequuntur obsequij, & famulatus gratia, dummodo nullus nexus, nullaue obligatio eos ad Aula, & Curia honesta exercuerint quam diu sic obligati sunt promoueri prohibentur, postquam vero a Curia liberati sunt, ordinari possunt; in quo genere sunt Iudices, Adiutores, Tabelliones, dummodo causas ratiocumiles, & pecuniarias tractauerint, si enim aut sanguinis vindicta fecerint, aut participes fuerint, ex alio capite inaneunt irregulares. Qui vero officia sua, ut sunt milites, qui potestatibus obediendo, vel sub vexillis alicuius praestito iuramento, aut alias, militando, sanguinem humanum effuderunt, vel officia turpia, & inhonesta exercuerunt, ut sunt Histiones, Mimi, Scenici, Choros, Saltatores, & qui theatralibus spectaculis obligati, & astricti fuerint, hi si in officio ex alio capite tanquam infames irregulares sunt, cum infamia haec ab Ecclesia, & vris Ecclesiasticis eliminanda sit, arg. c. Clericum, d. 46. & cap. Donatus, & sigill. in verbo, Histionibus, & in verbo, Talibus, d. 86. cum his etiam ab vilitate nulla dignitatis etiam secularis porta patere debeat. C. de dignitat. l. 2. lib. 12. & latius tradit Maiol. lib. 2. c. 5. nu. 17.

Curiales igitur merito ab ordinibus repelluntur ob varias, & iustas causas.

Prima est, Quia ut constat, aliqui eorum sunt viles personae, & sepe sunt irregulares ex officio suo, c. Aliquando, & c. praeterea, dist. 51.

Secunda est, Quia Ecclesia plurimum molestat, & multa incommoda patitur, propter tales quoad curia ipforum domina eos repeteret, ca. designata, & c. praeterea, dist. 51.

Tertia est, Quia contra eas praesumitur quod reuertentur ad priuos mores, & ad consuetas ferilitates.

Quarta est, Quia etiam praesumitur contra eos quod non transeant voto Religionis ad Clericatum, sed ut fugiant ratiocinia Dominorum suorum. Quas rationes, & alias tradunt glo. initio d. 5. in verbo, Adiect. Hostiens. in Summa, lib. 1. tit. de oblig. ad ratiocinia, §. vlt. Astenf. part. 2. Summa, lib. 6. tit. 18. q. 3. Raym. tit. de Curial. Summa Pisan. verbo, ordinandus, §. 1. 5. Alberic. verbo, ordinandus, §. 1. 5. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 9. Maiol. lib. 2. c. 5. num. 3. & alij. Tales igitur ob causas dictas nec ad ordines admittendi sunt, nec ad Religiosorum familias temere suscipiendi erunt, capit. vnico, d. 5. §. & facit c. Monasterijs, 19. quest. 3.

Illud vero diligenter aduertendum est, quod etiam in illis casibus in quibus ob ratiocinia reddenda predicti ab ordinibus excluduntur, si tamen idoneum fideiussores exhibeant, qui causam ratiocinij in se assumunt, nota iam lites, vel rationem administrationis habitae reddere velit; vel denique bonis cedat, dummodo talis bonorum cessio, non cedat in dedecus Ecclesiae, ordinari non prohibentur. Vnde quem refert, ac sequitur Panor. in cap. vnico, nu. 10. de oblig. ad ratiocinia. Archid. in capit. praeterea, d. 51. Maiol. lib. 2. c. 1. nu. 14. & 15. Et haec quae iam dicta sunt, procedunt de promouendis ad ordines, si enim post promotionem ad ordines accedant huiusmodi obligationes, ab illis liberantur, quasi incapaces ipso iure huiusmodi obligationis, ex glo. in c. si seruus sciente in verbo, sed non a curia, d. 5. & ante eam Hugo, lib. 6. & idem Hugo, in c. praeterea, d. 51. Maiol. lib. 2. c. 5. nu. 4.

Huc etiam reducuntur feudatarij; est autem feudatarius ille, qui alterius rem immobilem instrumento confecto, & iuramento praestito de seruitio personali Domino reddendo accipit. Hic igitur ab ordinibus suscipiendi merito repelluntur, eo quod homagium, seu iuramentum fidelitatis de seruitio personali Domino praestando impedit Ecclesiae ministerium. unde vel feudum relinquere debet, quando ipsis inest relinquendi facultas, vel quando ea res, pependet ex Domini directi voluntate, licet eius accedere debet, ut ad ordines promoueri possit; Na vt Imola & alij in cap. 1. de feudis tradunt, non est liberum semper feudatario, irrequisito Domino feudum relinquere, feudatarius vero & Clericus simul esse non potest, ob repugnantiam quae nascitur, vt tam feudo, quam Ecclesiae seruiat, duobus videlicet contrarijs Dominis. Luc. 16. vbi obi

ter notandum est discrimen inter Feudum, & Emphyteuticum; Quamuis enim vtrumque in hoc conueniant, quod tam feudatarius, quam Emphyteuta Dominum vtile, cedens vero feudum, seu Emphyteuticum, Dominium directum retineat; Differunt, tamen, quia Emphyteuta certam pensionem, feudatarius vero seruitium personale praestito homagio Dominis reddit, arg. ca. potuit, de locato, iuncto c. 1. de feudis, de qua re latius agit Maiol. lib. 2. cap. 5. nu. 5. & 6.

Quarto, Vxoratus ad sacros ordines promoueri non potest nisi coniuge etiam Religionem aliquam approbatam proficiente, c. coniugatus, & c. vxoratus, de conuers. coniug. Quod ideo statutum est, ne coniux in seculo manens, periculum fornicationis incurreret. Sed neque ad ordines minores promoueri potest coniugatus, prout Bonifacius Papa VIII. in c. Nullus Episcopus, de temp. ordin. libr. 6. decreuit, licet in hoc Archidiaconus in cap. Quicumque, dist. 77. oppositum senserit, post quem, decretum est in iure Canonico, id quod diximus, vt patet ex d. cap. Nullus Episcopus. Olim etiam Clericus in Minoribus Constitutus, si vxorem duceret, gaudebat privilegio furis, si tonsuram, & habitum Clericalem gereret, prout idem Bonif. Papa VIII. in cap. 1. de Cleric. coniug. lib. 6. constituit, Sed hodie post, Concil. Trid. Sess. 23. de reform. ca. 6. & capitul. 17. nullus quantumuis primam tonsuram habeat, gaudet privilegio hoc fori, nisi iuxta Concil. decretum, beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & tonsuram defertens, alicui Ecclesiae ex mandato Episcopi inseruiat, vel in seminario Clericum, aut in aliqua Schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi versetur. In Clericis vero coniugatis, iubet Concil. Trid. vbi supra, cap. 6. vt seruetur constitutio Bonifacij Papae VIII. quae incipit, Clerici. de Cler. coniug. li. 6. nimitum, vt ij soli Clerici coniugati, qui cum vna, & virgine contraxerint, si alicui Ecclesiae inseruiant in ministerio Ecclesiae ab Episcopo deputati, & Clericali habitu, & tonsura vtantur, fori privilegio gaudeant ceteri vero per istos non gaudent. Quod si quis vel per Episcopi incuriam, vel per obreptionem ad ordines Minores promotus sit, vxore castitatem non vouente, quamuis characterem, accipiat, ordines tamen quos contra Ecclesiae prohibitionem acceperit, exercere non poterit, arg. c. Nullus Episcopus, de temp. ordin. lib. 6. & Vg. in cap. Episcopus, d. 77. Maiol. lib. 1. capit. 34. num. 1. verfic. Sed si.

De irregularitate ex defectu lenitatis, seu ex homicidio iusto proueniente. Cap. XV.

S Y M M A R I V M.

- 1 Defectus lenitatis, seu homicidium iustum irregularitatem inducit.
- 2 Homicidium iustum, quare irregularem aliquem faciat.
- 3 Homicidium, & membri mutilatio, seu abscissio, quoad incurrendam irregularitatem equiparantur.
- 4 Homicidium mentale, irregularitatem non causat.
- 5 Mutilatio membri, idem non est, quod membri debilitatio, quoad irregularitatem causandam.

Irre-

- 7 Irregularis faciens alterum, an ipſemet ſemper irregularis ſit.
- 8 Occiſio, aut mutilatio hominis cuiuſcunq; etiam pagani, Banniti, vel excommunicati, irregularitatem inducit.
- 9 Occidens ſortum animatum in utero matris, irregularis eſt & quando ſetus animari incipiat.
- 10 Homicidium ante ſuſceptum baptiſmum committens, irregularis non eſt.
- 11 Membri nomine quid iure Canonico intelligatur.
- 12 Pollice, vel indice carens an ſit irregularis.
- 13 Digitiſ propriè membrum corporis non eſt.
- 14 Membrum illud propriè dicitur, quod proprium, & peculiarem actum ab alijs partibus corporis diſtinctum habet.
- 15 Membrum, & pars membri inter ſe plurimum diſtant.
- 16 Pollex, index, & digitiſ medius neceſſarij ſunt ad honeſte, & decore celebrandum.
- 17 Auriculam alteri amputans, irregularis non eſt, ſecus tamen ſi aurem amputet.
- 18 Mammillam feminè abſcindens, irregularis eſt, & quare.

Quia irregularitatis ſpecies ſine peccato cõtracta eſt, quæ ex defectu lenitatis, ſeu manſuetudinis procedit; dicitur autem defectus lenitatis, ex hoc quod quis occidit, vel mutilat, ideoque ſic occidentes, vel mutilantes hominem; irregulares ſunt. Quia verò occiſio, vel mutilatio hæc nonnunquam peccando committitur, talis irregularitas alterius ſpeciei eſt, & ex delicto naſci conſetur, de qua inferius ageſtur; Nonnunquam autem occidit, aut mutilat quis abſque vilo peccato, & hæc irregularitas ea eſt, quæ ex defectu lenitatis contrahi dicitur, de qua in præſentiarum diſputatur; ita vt quicumque iuſte, & ſiue peccato vel hominem occidit, vel membrum abſcindit, irregularis ex hoc capite habetur, adeò, vt nec ordinari permittatur, nec in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, vt coligitur ex cap. Clericis, & capitulo ſententiarij ſanguinis ne Clerici vel monachi, & capitulo penult. de homic. cap. 1. de Cleric. pugn. in duello, cap. in Archiepiſcopatu, de raptor. & Clem. ſi furioſus, de homicid. & cap. Minor. & cap. Clericum, & ca. De his Clericis, diſt. 50. S. Tho. 2. 2. qu. 40. art. 2. & in addit. 3. part. q. 3. art. 4. Summa Confeſſ. lib. 2. tit. 1. Palud. 4. diſt. 25. qu. 3. art. 2. Rich. ead. diſt. art. 5. queſt. 3. & Thom. de Argentina, 4. diſt. 25. q. unica, art. 3. Concluſ. 3. Scot. ead. diſt. articulo 1. ſ. ſequuntur etiam duo Ioann. Bachon. ead. diſt. q. 7. Gabr. 4. diſt. 25. qu. 1. art. 2. Concluſ. 10. Martin. Ledemi. 2. 4. qu. 26. art. 2. tract. de Irregul. Soto. 4. diſt. 25. queſt. 1. articulo 3. Concluſ. 4. Henriquez libr. 14. cap. 10. Hoſtienſin Summa, libr. 5. tit. de homicid. Summa Aſenſi, par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 3. 4. & 5. Summa Piſanella, verbo homicidium, 2. 3. & 4. S. Anton. part. 3. tit. 29. de Irreg. cap. 2. Angelica, & Sylueſt. & Tabiena, in verbo, homicidium. Nauar. in Manual. c. 27. num. 206. Couarr. in Clem. Si furioſus, par. 2. de homicidio. Maiol. libr. 2. cap. 6. & lib. 4. cap. 48. & cap. 50. Iacob. de Graff. lib. 2. Decif. cap. 62. & ſeq. Joſeph Angles in Florib. 4. Sent. part. 1. in queſt. de Sacramen. ordin. art. 4. Coſmus Philatichus de officio Sacerd. par. 1. libr. 4. cap. 10. Alphonſ. Viald. tract. de Irreg. nu. 303. Summa Corona, tit. eod. num. 7. Gregor. de Valentia tomo 4. diſp. 7. queſt. 19. Puncto 3. 9. 4. Seb. Medices, in Summa part. 2. tit. 9. queſt. 34. Tolet. libr. 1. cap. 27. Cuius irregularitatis ratio deſumpta eſt ex S. Thoma, & Rich. vbi ſupra. Quia ordines omnes referuntur ad Euchariſtic Sacramentum, in quo representatur paſſio Chriſti qui fuit miſſimus, & qui ſanguinem ſuum pro hominibus fudit, & cõ percutiebatur, non comminabatur: vnde miniſtri altaris Chriſtum representantes, potius parati eſſe debent proprium ſanguinem fundere, quam aliorum; Sacerdos autem homicida magis representat interfectores Chriſti, quam ipſum Chriſtum, & proinde quæcunq; occiſio hominis, aut membri mutilatio, facientem conſtituit irre-

gularem, ob defectum manſuetudinis, quæ reperiri debet in Miniſtro Chriſtum representante; vt autem materia hæc, quæ copioſa eſt, & varias difficultates contructarius explicetur, dubia quædam proponenda, & ſoluenda ſunt. Quorum.

Primum dubium eſt. Quid requiratur ad hanc irregularitatem ſic in vniuerſum incurrendam? **Reſpondeo.** Ad eam incurrendam requiri, vt actu fiat hominis occiſio, vel membri mutilatio, ſeu abſciſſio: in hac enim materia quoad irregularitatem æquiparantur homicidium, & membri abſciſſio. Clem. vnica, de homic. & ibi glo. in verbo, mutilat. & gloſ. in cap. is qui, in princip. de homicid. libr. 6. de Alex. de Ales. part. 4. q. 24. membr. 5. art. 3. 5. 4. & cap. 1. de Cleric. pugnante in duello, cap. penult. de homicid. Palud. 4. diſt. 25. q. 3. art. 2. Concluſ. 1. Summa Piſan. verbo, homicidium, 4. 5. ſina. S. Anton. 3. part. tit. 29. cap. 2. in princip. Angel. verbo, Homicidium, 5. q. 3. Sylueſt. verbo, Homicidium, 5. q. 3. Tabiena, verbo irregularitas, 1. 8. Sexto. Sotus 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. Concluſ. 4. Couarr. in Clem. Si furioſus, part. 3. in princip. num. 8. verſ. Deinde, de homicid. Quia cum anima omnia membra viuificet, in membro aliqua pars demitur vitæ, vt ait Sotus. vñ & mutilatio, ſeu quod idem eſt, abſciſſio membri, tanquam partiale homicidium conſetur, & vtraque ſiue occiſio hominis, ſiue membri abſciſſio, irregularem conſtituit. Dixi autem quod actu debet committi talis abſciſſio, vel occiſio. Quia ſi ſolamente fiat, non inducit irregularitatem quia lex promotionis factum requirit, 15. q. 1. cap. fin. Tolerus lib. 1. cap. 27. Immo ſi quis percuſſerit, & vulnerauerit, lacerauerit, ſanguinem effuderit, & denique quicquid perpetuus fuerit, niſi ſequatur mors, aut abſciſſio membri directè, vel in directè, huius ſpeciei irregularitatem nõ incurrit. Ratio eſt: quia irregularitas non incurritur niſi vbi in iure exprimitur, circa caſus verò prædictos nullum ius reperitur: Et contra verò ſi quis abſque vlla ſanguinis effuſione occidatur, vt ſi ſtrangulatione, vel dato veneno homo occidatur irregularis efficitur.

Secundum dubium eſt. Quid in iure intelligatur per mutilationem; An ſcilicet ſatis ſit ad ſtam irregularitatem debilitari membrum alterius ex vulnere, aut percuffione, aut incifione neruorum, ita vt reddatur ineptum membrum ad ſuum ordinem? Ratio difficultatis eſt, quia paria videntur, non eſſe, & inutile eſſe, cap. 2. de tranſlat. epiſc. & facit lex ſina. & ibi gloſ. Ca. 1. Flau. de Plag. ſicut paria ſunt vxori non habere maritum, vel habere inutilem; Et paria ſunt Eccleſiam non habere prelatum, & habere inutilem, d. cap. 2. de tranſ. Episcoporum. **Prima** opinio eſt ſufficientium ſufficere ad irregularitatem, ita debilitate membrum alterius. Sic Panorm. in c. cum illorum, num. 8. de ſent. excom. Angel. in verbo, Homicidium, 5. q. 5. Sylueſt. verbo, Homicidium, 3. q. 3. verſ. Tertium. Maiol. libr. 5. cap. 50. nu. 7. Iacob. de Graff. lib. 2. Decif. cap. 62. num. 3. hoc maxime, quando ita debilitatur, vt non poſſit commode tractare Sacramentum, qui omnes fundant ſe in Clem. Si furioſus, de homicid. vbi dicunt, *detruncare, & mutilare* poni tanquam diuerſa, quaſi detruncare ſit penitus abſcindere; Mutilare verò ſit membrum debilitare, ita vt impediatur eius vſus, & officium. **Secunda**, & verior opinio docet, non ſufficere hoc ad irregularitatem incurrendam, ſed per mutilationem in iure intelligi debere amputationem membri; quia membrum debilitatum non deſinit eſſe membrum, arg. cap. ſicut vrgeri, 1. q. 1. & quia licet membrum debilitatum ſit quaſi inutile quoad operationem, valet tamen ad decorem, & ornatum corporis: Et quia in penis inter pretatio, & ſtrictior facièda eſt, c. odia, de reg. iur. lib. 6. Mutilatio autem propriè, & ſtrictè ſumpta eſt amputatio membri. ex gloſ. in c. accusatiſ, in verbo, debilitatus, & ibi Panor. num. 3. vbi citat. Clem. 1. de homicid. & c. 1. Qui Clerici vel vouent. de accusat. & ſic hanc ſententiam tenet ipſemet Panorm. ſibi contrarius in c. De diacono, num. 9. Qui Clerici, vel vouent. & c. Porro, numero primo, de cleric. pugn. in duello. Gaſp. in diſt. capit. de Diacono. Felin. in cap. inter cetera, colum. 1. verſ. Aduerte quia hæc, de Reſcript. Calderin. Cardin. & Præpoſ. in d. c. De Diacono. Cardin. in Clem. Si furioſus, q. 31.

qu. 1. de homicid. Gonsal. à Villadiego. tract. de irregul. ca. de percussore, colu. 1. Stephan. Aufret. in Capel. Tholam. 207. Angelica, Homicidium, §. 5. Tabiena, verbo, irregularitas, §. num. 27. §. vigesimo sexto, ante finem. Sotus lib. 5. de iustic. & iure, qu. 2. artic. 1. Concluf. 3. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 207. Couar. in Clem. Si furiosus. part. 3. in princip. rele. num. 9. Henriquez lib. 14. ca. 8. §. 4. in fine. Sebast. Medice, part. 2. ut. 9. q. 34. & Cosmo Philiarcho de officio Sacerd. part. 1. lib. 4. cap. 11. Toledo lib. 1. cap. 27. §. Mutilari, versic. Secundo. Quod vero dicunt in d. Clem. Si furiosus, & quam diuersa ponitur in codice, & Mutilari, falsum omnino est, siquidem in codicibus nostris, & cum correctione Gregor. XIII. impressis, non habentur nisi hæc duo, Mutilare, & occidere. Cum igitur textus sequitur semper in ortem, aut membri mutilationem, id est abscissionem ad irregularitatem contrahendam, & irregularitas non nisi in casibus a iure expressis incurritur, dicendum est ex membri debilitatione irregularitatem nullum effici.

7. *Tertium dubium est*, Quid dicendum sit de Regularilla, quam aliqui in hac materia, & in hac irregularitate tradunt; nimirum, An si quis percutiendo alterum faciat eum irregularem, & sit ipse etiam irregularis? Quidam docent hanc Regulam esse veram, quia percutiendo facere alteri inhabilem, perinde est, ac si membrum illi abscideret. Sic Bonifac. in d. Clem. 1. de homicid. colu. 6. quem refert Nauar. in Manual. cap. 27. num. 207. & fauet Syluest. verbo, Homicidium, §. quæst. 3. versic. Tertium, ad finem. Maiol. lib. 1. cap. 2. numero 10. versic. Decima nona, & lib. 5. cap. 5. numero 4. & citat Guliel. de Laud. in suo Sacramentali. Alphons. Viuald. tract. de irregul. num. 35. Alij tamen vt Nauar. cit. num. 207. & Henriquez lib. 14. cap. 8. §. 4. in fine, & colligitur ex doctrina præcedentis dubij, rectius docent non esse veram, quia per se restrin-gendæ sunt; per mutilationem, vt diximus, intelligendæ tamen amputationi membri; Vnde non sufficit ita debilitare membrum, vt sit in se ipsum ad vsu ordinum, neque sitis erit si alius ex percussione lædatur, vt notabilem deformitatem habeat in facie, vel alio membro corporis, ita vt ob scandalum, turpitudinem, aut horrorem promouendi ille non possit, dummodo non abscissum sit membrum. Ad id etiam Nauar. quod generans filium ex Matrimonio, facit alium irregularem, cap. 1. de filijs presb. & tamen ipse ob hoc irregularis non est.

8. *Quartum dubium est*, An ad hanc irregularitatem contrahendam sufficiat mors, aut mutilatio hominis cuiuscumque, etiam Saraceni, vel Pagani, Banniti, vel excommunicati? Respondet sufficere, sic Palud. 4. distin. 25. quæstio. 3. artic. 2. Concluf. 2. S. Anton. 3. part. tit. 29. de irregul. cap. 2. §. Homicidium opere, & voluntate. Syluest. verbo Homicidium, §. quæst. 2. versic. Primum Nauar. in Manual. c. 27. num. 209. Sotus 4. distin. 25. q. 1. artic. 3. Concluf. 4. & colligitur ex clericis, distin. 50. & cap. petito. de homicid. Joseph Angles in Florib. 4. sent. part. 1. qu. de Sacram. ordinis, art. 4. Alphons. Viuald. Tract. de irregul. nu. 203. Cosinus Philiarcho vbi supra, c. 11. & Sebast. Medice, question. 34. Tolet. lib. 1. in fine. Sacerd. cap. 27. versic. *Sine crimine*. Immo sufficit, quod occidat foetum animatum in vtero matris, qui si masculus est, solet animari intra quadagesimum diem, si femina, intra diem octuagesimum. Si vero dubius sit, an occiderit foetum, quando fuit animatus, vel inanimatus, debet se habere tanquam irregularem, quia in dubijs tutior pars est eligenda, & cum certum sit, quod occiderit foetum, & dubium sit an fuerit animatus, vel non tutior pars est putare foetum fuisse animatum. Iuxta ea quæ tradunt Palud. 4. d. 25. quæst. 3. art. 2. Concluf. 3. in fine. S. Anton. 3. part. tit. 29. cap. 2. §. Homicidium opere. Angelica, in verbo, dubium, num. 2. Sotus 4. dist. 25. q. 1. art. 3. Concluf. 4. Nauar. in Manual. c. 27. num. 192. Couar. in Clem. Si furiosus, part. prima, in princip. num. 3. de homicid. & Henriquez lib. 14. c. 3. §. 4. Secus autem sententia est de eo, qui in utero mutilauerit per indignationem, & mortuam in animam ex Palud. 4. distin. 25. quæst. 3. art. 2. Concluf. 1. & Nauar. in Manual. c. 27. num. 210. & Henriquez lib. 14. c. 12. §. 1. & Iacobo de Grass. lib. 1. cap. 62. num. 15. & Summa Corona Tract. de irregul.

7. talis enim irregularis non erit, cum non sit hominis occisio, aut humani membri abscissio, quicquid Maiol. li. 5. c. 20. n. 8. contrarium sine textu, aut ratione affirmaverit. 10. *Quintum dubium est*, An si quis antequam esset baptizatus exercendo iudicis officium occidit, vel mutilat, sit irregularis? Quidam dicunt esse irregularem; existimant enim homicidium absque peccato commissum ante baptismum efficere irregularem, nec irregularitatem hanc tolli per baptismum; Sicut, & bigamia ante baptismum contracta efficit irregularem, quæ tamen irregularitas per baptismum non tollitur; Sicut etiam si quis ante baptismum priuatus sit membro, vel si quis paganus fuit illegitimè natus, sit irregularis, ergo cum irregularitas hæc contrahatur ex defectu lenitatis absque delicto, contrahitur ante baptismum, nec baptismum tollitur; Secus autem dicendum esse vult, vbi homicidium ex peccato accidit tunc enim irregularem efficit, tollitur tamen irregularitas illa simul cum peccato per baptismum. Sic gloss. in c. si quis viduam, in verbo, post baptismum, vbi Archid. Dominie. & alij. dist. 50. & gloss. in cap. aliquando, in verbo, ad Sacerdotium, dist. 51. & gloss. in cap. Deinde, in verbo, inter peccata, dist. 26. & ibi Archid. & Præposit. Hostien. Ioan. Andr. Ant. & Anchar. in c. Gaudemus, de duort.

Alij rectius docent, hanc irregularitatem non contrahi ante baptismum, Ratio est, quia nulla est irregularitas nisi sic in iure expressa, cap. is qui de sentent. excommuni. lib. 6. iura vero quæ occidentibus, vel mutilantibus irregularitatem imponunt, clare loquuntur de ijs, qui occidunt, vel mutilant post baptismum, distin. 51. Calder. Panor. in d. cap. Gaudemus, Innoc. in capit. presbiterum, de homicid. Palud. 4. distin. 4. q. 1. Scot. 4. dist. 33. quæst. 2. §. de Secundo Ioan. Muor. 4. d. 27. quæst. 6. Almain. 4. distin. 25. quæst. 1. Hostien. in Summa, lib. 5. tit. de homicid. §. Quæ pæna, numero 5. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. qu. 21. S. Anton. 3. part. cap. 2. in fine. Syluest. verbo, Homicidium, §. qu. 2. vers. primum. Angelica, verbo, Homicidium, §. in princip. Summa Pisanelle verb. Homicidium, §. 2. Tabiena, verbo, Homicidium, §. Sexto. Martinus Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. tract. de irregul. pag. 364. Sotus distin. 16. qu. 2. art. 3. Concluf. 3. vers. Tertius casus, 4. d. 25. q. 1. art. 3. Concluf. 4. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 209. Couar. in Clem. Si furiosus, part. 1. §. 2. num. 5. de homicid. & Henriquez lib. 14. ca. 3. §. 7. & cap. 17. §. 2. vt de bigamie irregularitate, supra dictum est, & Joseph Angles in Florib. 4. Sent. p. 1. quæst. de Sacram. ordinis, art. 4. Cosm. Philiarcho lib. 4. c. 11. Summa Corona tract. de irregul. nu. 7. Seb. Medices in d. q. 34. Tolet. lib. 1. cap. 27.

11. *Sextum dubium est*, Quid intelligatur nomine membri, quando in iure Canonicum ponitur irregularitas mutilanti, seu præcedenti alteri membrum? Quæstio hæc cum vtilis sit, & maximè necessaria ad multorum intelligentiam, quæ in hac materia de irregularitate tractantur, diligenter explicanda est. Vbi ante omnia obseruandum est, corpori humano concessa esse a natura varia genera partium. Primi generis sunt, quæ tantum pertinent ad decorem, & ornatum corporis humani, vt sunt capilli capitis mentum, barba. Secundi generis sunt, quæ non tantum pertinent ad integritatem, & consistentiam totius integri, verum etiam proprium, & distinctum officium, & operationem ab alijs habet in corpore humano, vt oculus, pes, manus, auris, nasus, &c. Tertij generis sunt, quæ non solum ad ornatum, & decorem corporis pertinent, sed etiam ad eiusdem integritatem, & perfectionem spectant, ita tamen, vt non habeant propriam, & per se distinctam operationem ab alijs, sed cõiunctam, & accessoriam cum aliqua parte præcipua, vt digiti pedis, & manus. His suppositis concors, & communis omnium opinio est, partes primi generis non esse mēbra, vnde si quis alteri euelleret omnes capilli capillos, vel barbam in totum, aut etiam dentes alicui excuteret, non redderet irregularis; Sicut contra, in eo consentiunt omnes, quod partes secundi generis sunt mēbra, adeo, vt soleant uocari mēbra præcipua, & consequenter qui alteri vnū oculū erueret, aut vnā aurē amputaret, aut m. inū, vel pedem mutilaret, irregularis erit, quia vt constat, quilibet oculis, aut quilibet auris distinctū per se officium habet, sicut quilibet manus, aut quilibet pes.

Sola

Sola difficultas est de partibus tertij generis, an includantur nomine membri, ita vt abscindens digitum, dicatur mutilasse membrum, & irregularis sit. In qua re Caiet. 2. 2. q. 65. art. 1. & Sorus, lib. 5. de iustitia, & iure, q. 2. artic. 1. & 4. d. 25. q. 1. art. 3. Concluf. 4. & Palud. 4. d. 25. q. 3. art. 2. Conclu. 1. asserunt huiusmodi partes verè esse mèbra, & amputata vel præcisa inducere irregularitatem; & id probant: Primo, quia membrum iuxta communem sermonem idè est, quod pars, ex qua integratur totum corpus, huiusmodi autè sunt digiti, & mèbra accessoria. Secundo, quia membrum dicitur, quod habet proprium officium, per se distinctum in corpore humano: Digitus autem est huiusmodi: digitus enim depingimus, scribimus, & pulsamus instrumenta Musica, & notas Musices indicamus. Tertio, quia in his standum est iuri Canonico, in iure autem non solum numerantur inter mèbra, quæ habent actum, & officium distinctum ab alijs, sed etiam illa, quæ habent actum, & officium accessoriu, vt Eunuchi, cui testiculi abscissi sunt, in iure vt patet ex dist. 55. & titu. de corpore vitiatu sunt irregulares, ex defectu membrorum, & tamen partes illæ non habent proprium, & per se distinctum officium, sed accessorium.

12 *Alij*, vt Syluest. in verbis Homicidium, 3. qu. 5. versic. Quartum, Maiol. lib. 5. c. 50. num. 2. & Toletus libr. 1. instruct. Sacerd. cap. 27. Notab. 3. quam vis negent digitum esse membrum, & consequenter dicant mutilationem digitum non esse irregularem hoc tamen limitant; nisi quis mutilauerit illos digitos, quibus Eucharistia correctatur: quia enim pollex, & index necessarii sunt ad debitum, & decens altaris ministerium, qui alicui pollicem, vel indicem abscinderet, irregularis redderetur. Ratio est quia cū in mutilatione tota culpa sit in mutilante; non autem in mutilato, quia hic patitur iniuriam, alter verò infert, minorque causa sufficit in mutilante ad incurrendam irregularitatem, quam in mutilato; Sicut mutilata parte necessaria ad debitum altaris ministerium, vt pollice, vel indice est irregularis; ita & mutilator pollicis, vel indicis irregularis erit.

13 *Alij* verò docent nullam ex partibus tertij generis esse membrum, neque simpliciter, neque in iure, in ordine ad irregularitatem; ideoque mutilantes alteri digitum docent non esse irregulares. Sic gloss. in c. 3. in principio, de homicid. lib. 6. & Card. in Clem. vnica, tit. de ord. Panorm. in cap. de Diacono, num. 10. Qui clerici vel vocunt, & in capit. cum illorum, num. 8. de sentent. excommunic. & Bartolin. l. 2. ff. de iudicijs publ. & in l. Non sunt liberi, ff. de statu hom. vbi concludit, quod stante Statuto, quod si quis amputauerit membrum aliquod, non habet locum, in amputante digitum. Bald. in l. Seruis, ff. de seruis fugitiuis, & in l. Reos, C. de accusat. colum. tertia, & in l. data opera, in 12. coll. C. Qui accus. non passunt, versic. In corpore, Aristot. lib. 1. de part. animal. cap. 5. & lib. 4. Meteor. ca. vltim. & colligitur ex l. Idem Othilius, ff. de qua. edict. vbi clarè dicitur, quod habens amputatum vnum digitum, habet abscissam partem membri, non membrum, & in d. l. Non sunt liberi, ff. de statu hom. dicitur, quod habens plures solito digitos, non dicitur habere plura solito mèbra. Tabiena, verbo, irregularitas. 3. §. vigesimosexto. Felin. in ca. Ego N. de iur. iur. c. dnm. 2. & in cap. cum illorum, de sen. excommu. Angel. Homicidium, 5. nu. 6. Nau. in Manual. cap. 27. num. 206. vers. secundo dico Couar. in Clem. Si fu riosus, par. 3. in princ. num. 8. de homicid. vbi alios multos refert. Iacobus de Grass. lib. 2. cap. 62. num. 4. Cosinus Philarchus de officio Sacerd. par. 1. in 4. c. 11. Greg. de Valentia. to. 4. Disp. 7. q. 19. Pun. 3. §. 4. & Henriquez lib. 14. c. 8. §. 1. Qui omnes docent illam partem corporis propriè dici memb. si, quæ habet suum proprium, ac peculiarem actum ab alijs distinctum, vt sunt manus ad palpandum, pedes ad ambulandum, oculi ad videndum, aures ad audiendum, nares ad odorandum, lingua ad loquendum, & hoc ipsum insinuat Apostolus 1. Cor. 12. dicens, *Membra corporis non habere eundem actum.* & dat exemplum in oculo, & pede, & idem habet Rom. 12. & refertur in cap. singula, distin. 89. vt doctè, & latè tradit Michael Salon, in 2. a. S. Thom. quaest. 65. art. 3. Controuersia 4.

14 Et probari potest horum opinio; quia cum hoc ius generalis sit, restringi debet, & in proprio sensu interpretari, et vero vt præfati DD. testantur; digitus, & alia huiusmodi mèbra accessoria, quæ alijs mèbris inferuntur, vt digitis, qui inferuntur manibus, dentes qui inferuntur linguae, & ori, propriè mèbra non sunt; ideoque eorum abscissio irregularitatem non inducit, ob quam rationem ipsemet Sotus vbi supra, cum alijs quos superius enumerauimus, docent, debilitatem alterius membrum non esse irregularem, quia cum irregularitas sit res pænalis, & imponatur mutilantibus, restringi debet ad id, quod est propriè mutillare, seu abscindere non autem ad debilitationem, & enervationem membri.

15 *Nec* valent quæ asserunt in contrarium: Nò enim quia in communi sermone, & abusu pars non nuncquàm membrum appellatur, ideo irregularis erit qui digitum abscidit, qui est pars manus; quia in pænalibus ita factenda est interpretatio, in significatione autem propria, digitus non est membrum, sed pars membri, vt notat Panor. in cap. cum illorum, num. 8. de sent. excom. vnde, abscindens digitum, non erit irregularis.

Differunt siquidem inter se plurimum pars, & membrum, & plus ad membrum, quàm ad partem requiritur: quicquid enim componit totum, est pars, membrum tamen verè, & propriè non erit, nisi sit pars habens officium proprium, & distinctum ab alijs. Neque valet argumentum secundum, siquidem depingere, scribere, & huiusmodi, est propriè officium manus, quæ quasi instrumentum coniuncto ad hæc præstanda vitur digitis. Immo etiam pars digiti indicat, & tamen Caietanus, & communis sententia DD. fatetur, ex abscissione partis digiti, non incurri hanc irregularitatem.

Similiter tertium soluitur; quia ex tali abscissione testiculorum incurrit irregularitas, non quia abscinditur membrum, sed quia ex culpa abscinduntur, quæ est alia species irregularitatis ab hæc, de qua nunc agimus, & quia in iure decretum est, vt abscindens sibi partem digiti, aut seipsum castrans, aut in abscissionem testiculorum consentiens, aut culpabiliter causam abscissionis præbens, sit irregularis, capit. qui partem, distin. 51. & capit. de corpore vitiatu, non sicut autem statutum est, vt qui abscidat alteri digitum, vel testiculos, irregularis sit, vnde, notè qui testiculis caret, quia iusta ex causa passus est illos abscindi irregularis erit, cum testiculi mèbra non sint, vt docent Nau. in Manual. cap. 27. num. 206. versic. secundo dico. Henriquez lib. 14. c. 8. nu. 1. & nos latius supra cap. 4. in Reg. 3. & 4. docuimus.

16 *Parti* ratione soluitur quæ a Syluestro, & Maiolo asseruntur; quamuis enim qui caret tribus digitis, verbigratias pollice, indice, & medio irregularis sit, ob maximam defectum eius partis, quæ necessaria est ad honeste, & decore celebrandum, non tamen inde consequens erit, irregularitatem fore eum, qui tres digitos absciderit, ex Coua. & Fr. Mich. Salon, vbi supra, tum, quia intelligi verè & propriè mèbra non sunt; ita ut tantum irregularis illos constituit, qui membrum alteri abscidit, tum, quia qui illos abscidit, non habet eam deformitatem, nec defectum, ideoque irregularis ex hoc capite non erit, sicut mutilatus.

Nec hoc mirum esse debet, vt mutilatus maneat aliquando irregularis, mutilans verò non; Nam ipsum et Sotus, & Syluest. ac alij ferè omnes concedunt, eum, cuius manus debilitata est, & enervata, esse irregularem, cum tamen ille, qui debilitauit, & enervauit, si non abscidit, non sit irregularis. Etsuperius diximus; non effici statim irregularem, qui alteri irregularitatem reddidit, vt Nauar. in Manual. cap. 27. numero 207. & Henriquez lib. 14. cap. 8. §. 4. varijs exemplis probant, vt qui alium sepratum testiculis, qui phlitis alium in amentiam vertit, qui faciem alterius notabiliter deformauit, qui filium illegitimum generauit, Sacerdos, qui bigamus matrimonio coniunctus, quo pro necessaria vitæ suæ defensione alterum mutilauit, quæ alterius pollicem abscidit.

17 *Hinc* infertur primo, non esse irregularem eum, qui in ricala alteri amputat; quamuis enim auris propriè mem-

...an sit, auricula tamen id est, cartilago illa, quæ est circa...

18 Inferius secundo, irregularem esse eum, qui mammillam...

De Variis modis occisionis, & mutilationis, & irregularitatibus inde provenientibus. Cap. XVI.

S V M M A R I V M.

- 1 Homicidium, quot, & quibus modis fieri possit, & solcat.
2 Baptismo omnis in decentia, & horror ex occisione, vel mutilatione in ista, vel iniusta, omnisque irregularitas inde procedens, abluatur.
3igna ad hereticos comburendos afferens quando irregularis est.
4 iudex proferens mortis, aut mutilationis sententiam, ac alij officiales, irregulares sunt.
4 Irregularitas ex sola animi intentione ad aliquem occidendum, non incurritur.
6 Minister mortis sententiam scribens, an, & quando secuta morte irregularis sit.
7 Accusator alicuius, secuta morte, aut mutilatione, irregularis.
8 Delatores delictorum, cum sint quasi accusatores privati, secuta morte, vel mutilatione irregularitatem incurruunt.
9 Testis sine sponte, sine ex iudicis præcepto coactus in causa sanguinis, irregularis efficitur.
10 Actor contra reum, advocatus, procurator, & sollicitator fiscalis, secuta morte, vel mutilatione sunt irregulares.
11 Imperator, & quivis alius Doctor consultus super facto contingenti, & in iudicium deducto, quando irregularis censendus.
12 Executor omnis vindictæ sanguinis, & alij ministri similes, irregulares sunt.

Quoniam Variis modis aliquem occidere, aut mutilare contingit, aliquando enim cooperando, aliquando erequendo, aliquando consulendo, aliquando etiam se defendendo, huiusmodi committi solent, de his omnibus, & similibus modis inquirendum est, quando, & qualiter etiam sequatur irregularitas. Quia verò & a Laicis, & a Clericis hæc fieri possunt, in primis de Laicis, deinde de Clericis glatiois doctrina gratia differemus. In universum autem tradi solet hæc Regula, quam etiam proponit Martin. Ledesma. 2. q. 26. ar. 2. tractat. de Irreg. pag. 364. & Nauin Man. c. 27. n. 209. Cosmus Philareth. lib. 4. de offi. Sacerd. c. 1. s. 1. Tolerus lib. 1. Instr. Sac. c. 27. Not. 4. [Omnis, & solus ille, qui post baptismum occidit, aut mutat hominem in casu licito, aut causam pro-

culpabilem necessitatem vitæ defendendæ, irregularis est.] Quæ Regula tam Laicis, quam Clericis convenit, & sic intelligenda est. Dixi post baptismum. Quia ut superius dictum est, baptismo abluatur in decetia, & horror ex occisione, vel mutilatione iusta, vel iniusta, & solis baptismi pœna hæc irregularitatis ex homicidio procedentis ab Ecclesia imponitur, ut ex cap. si quis viduam, distin. 70. conitat. Dixi Hominem ad includendum quemcumque hominem tam fidelem, quam infidelem, & ad excludendam mutilationem cadaveris, aut deformationem fetus nondum animatus; vnde Minister iustitiæ, qui cadaver in frusta diuidit, & dilacerat, aut comburit, si nihil cooperatus est circa hominem vivum, non est irregularis, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 210. & 217. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 1. Dixi in casu licito quia in illicito causatur irregularitas alterius speciei scilicet ex delicto, Dixi, aut causam propinquam præbet, quia non sufficit ad irregularitatem hanc incurrendam, quod quis sit causa remota mortis, aut mutilationis, qualis est, qui vendit, aut conficit gladium, aut funem, quibus per sententiam iudicis iugulatur, aut suspēditur reus. Angelica, verbo, Irregularitas. §. 20. vers. Quarta. Tabiena, eod. §. Tertio, vers. Quarta. vnde qui facit gladium, arma, sclopum, funes, vel huiusmodi, aut vendit ea arma, aut aconitum in genere, ad vsum ad quos sunt instrumenta, non est irregularis, quia est causa remota mortis, sicut nec irregularis esset, qui venderet bello etiam iam in dicto, aut donat ante prælium iustum, secus autem esset si in particulari venderet, aut conficeret, ut reus occideretur, vel mutilaretur. vnde, qui dat, vendit, aut subministrat pugnantibus cæpto iam prælio arma offensiva, ut gladium, lanceam, sclopum, aut imminente tempore mutilationis, aut iugulationis autoritate publica, funes, aut gladium, quo reus suspenditur, & occiditur, venderet, irregularis est; Item qui ligna ministrat igni, quo quis vivus comburitur per sententiam iudicis damnatus irregularis est, quia verè hi omnes cooperantur propinque ad mortem. Sed si ligna illa non sunt cooperata ad combustionem eius, puta quia iam mortuus erat, quando ligna attulit, vel antequam accenderetur ignis in illa materia, non erit irregularis, ex Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 24. & Palud. 4. d. 25. q. 3. art. 2. Conclus. 2. in fine. Felin. in cap. sicut dignum, §. Hi quoque, de homicid. Card. in Clem. Si futiosus, ad fin. de homicid. & Specul. tit. de dispensat. §. iuxta, nu. 45. Socin. in c. ad audientiam, nu. 62. de homicid. & S. Anton. 3. par. tit. 29. de Irreg. cap. 2. §. Homicidium opere, & Henriquez lib. 14. cap. 3. §. 8. & cap. 12. §. 4. Maiol. lib. 5. c. 48. §. 4. num. 5. Summa Astens. par. 2. lib. 6. tit. 14. art. 4. q. 4. Angelica, verbo, Irregularitas, 1. num. 18. Tabiena verbo, Irregularitas, 1. nu. 18. Tabiena verb. Irregularitas, 3. §. 23. Viuald. tract. de Irregul. num. 278. & num. 279. & Fr. Medina, lib. 1. Instr. cap. 1. §. 10. qui asserit afferentem ligna & falces ad comburendos hæreticos non esse irregularem, si ligna ab alijs applicentur, quia videtur causa remota, nec agit ut minister iustitiæ, sed ob indulgentias, & zelum fidei, cuius oppositum verius & commune est, nisi excusetur, quia ignorat suis lignis fuisse cõbustum vivum, ut notat Henriquez lib. 14. c. 3. §. 8. in annot. in litera E. si autem de hoc dubitatur, melius est tenere certum, & se reputare irregularem, ex S. Ant. vbi supra, post Palud. 4. dist. 25. q. 3. art. 2. Concl. 3. in fine. vnde Maiolus, & Viualdus vbi supra addunt, viros illos religiosos, qui luminaria, & sacras imagines post damnatos deferunt, ut in mortis articulo eos ad salutem instruant, cavere debere, ne ex suis luminaribus ignem accendi concedant, vnde damnatus comburatur. Dixi vel citius fiant qui enim est causa non solum occisionis, aut mutilationis irregularis est, sed etiam qui est causa accelerandi mortem, aut mutilationem, ut si reo dicat, pone caput super lignum, seu cippum, (ob quod citius ponit, quàm alias poneret, & citius decollatur) vel ascende scalam. Item qui incitat, & rogat satellitem, ut acuat gladium, funes præparet, & aptè accommodet alia instrumenta, ut ita cum minori dolore mors acceleretur. Item qui tortorem monet, ut cito faciat, ut securim præparet, & semel & nō sapius feriat, aut plura ligna igni admouet, quibus vivus hæreticus citius cõburitur, & denique